

ولولوس یا پیچ خوردن روده بیماری می باشد که در اثر آن انسداد مکانیکی در روده ها اتفاق می افتد. این اتفاق منجر به عدم حرکت مدفوع و متوقف شدن جریان خون و درد می گردد. این عارضه بسیار خطرناک می باشد و به دلیل تجمع مدفوع و عدم خروج موثر سموم بدن فتق و پیچ خوردگی روده اتفاق می افتد. به دلیل عوارض خطرناکی که ولولوس یا پیچ خوردگی روده دارد توجه به عدم ابتلا به این بیماری از اهمیت بالایی برخوردار می باشد.

پیچ خوردگی روده یا ولولوس چیست

ولولوس به پیچ خوردگی یا حلقه شدن روده که انسداد روده را در پی دارد، گفته می شود. این عارضه تقریباً نادر است و می تواند در روده کوچک و روده بزرگ رخ دهد. این وضعیت بیشتر در بخش های سیگموئید روده و سکوم کولون اتفاق می افتد. بر اثر این عارضه در بخشی که پیچ خوردگی رخ داده جریان خون قطع می شود و این مسئله خطراتی را در پی دارد. پیچ خوردگی روده یک وضعیت اورژانسی است که در صورت عدم تشخیص و درمان می تواند باعث اختلال در عملکرد روده، سوراخ شدن روده و از بین رفتن بافت بخش درگیر روده شود. ولولوس بیشتر در افراد بین ۵۰ تا ۸۰ سال دیده می شود؛ اما در عین حال در نوزادان نیز بسیار شایع است.

علائم پیچ خوردگی روده

- درد شدید شکم
  - استفراغ مایع سبز رنگ
  - نفخ شدید
  - تنفس بدبو
  - تب
  - متورم شدن و درد شکم
  - کاهش اشتها
  - تهوع
  - یبوست
  - اسهال
  - گرفتگی شدید عضلات شکم
  - مدفوع خونی
- این بیماری خطرناک است و باید برای درمان آن به پزشک مراجعه کنید.

علل پیچ خوردگی روده

- علل بروز ولولوس سیگموئیدی در بزرگسالان عبارتند از:
- چسبندگی های شکمی که بعد از عمل، آسیب یا عفونت ایجاد می شود.
  - بیماری های روده بزرگ مانند بیماری هیرشپرونک
  - عدم اتصال روده بزرگ به دیواره شکم
  - وجود اتصال باریک در پایه روده بزرگ

- یبوست مزمن
- بارداری

عوامل خطر دخیل در بروز ولولوس سیگموئید

شامل موارد زیر است

- مرد
- سن بالای ۶۰ سال
- زندگی طولانی مدت در خانه سالمندان و یا سایر مراکز مراقبتی
- در برخی موارد نیز بروز این بیماری بدون وجود هیچ گونه دلیلی خواهد بود.

در صورتی که درمان بیماری پیچ خوردگی روده

به تاخیر بیفتد ، ممکن است با عوارض مختلفی

همراه باشد که این عوارض ، عبارتند از:

- عفونت شدید خونی یا سپسیس
- اختلال سوء جذب به نام سندروم روده کوتاه، که از فقدان روده کوچک ناشی می شود.
- عفونت شکم یا پریتونیت ناشی از پارگی روده
- عدم درمان به موقع این بیماری، همچنین ممکن است تهدید کننده زندگی فرد نیز باشد.

دانشگاه علوم پزشکی شیراز
مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

پیچ خوردگی روده (ولولوس)

ویژه آموزش به بیمار

تهیه کننده

الناز سلطانی - کارشناس پرستاری
افسون توفیق - کارشناس ارشد پرستاری

تایید کننده

دکتر نادر معین وزیری
(متخصص جراحی عمومی - فلوشیپ لاپاراسکوپی)

منابع

پرستاری داخلی جراحی برونر سوارث ۲۰۲۱

تابستان ۱۴۰۴

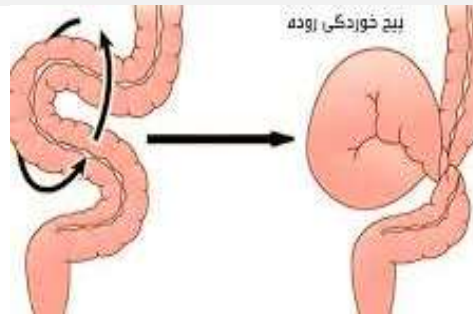
EDU-PT-337/A

- سی تی اسکن به منظور معاینه ناهنجاری های شکم
- سیگموئیدوسکوپی انعطاف پذیر

درمان پیچ خوردگی روده

بیماری ولولوس نیازمند درمان سریع و در برخی موارد انجام عمل جراحی است. در حین عمل جراحی، پزشک برش کوچکی در دیواره شکمی در نزدیکی محل پیچ خوردگی ایجاد کرده و آن را برطرف خواهد کرد. به این ترتیب جریان خون به ناحیه مورد نظر بازگردانده خواهد شد. در صورتی که بخشی از روده به دلیل وجود پیچ خوردگی، از جریان خون بی بهره بماند، پزشک قسمت مورد نظر را از ناحیه شکمی خارج خواهد کرد. در صورتی که فرد به استومی احتیاج داشته باشد، مدفوع از طریق دهانه به درون یک کیسه کولوستومی عبور می کند. این وضعیت ممکن است دائمی و یا موقتی باشد و همچنین ممکن است در برخی موارد پزشک مجبور به خارج کردن آپاندیس بیمار نیز شود.

پیشگیری از پیچ خوردگی روده

انجام اقداماتی نظیر موارد زیر به پیشگیری از بروز بیماری پیچ خوردگی روده در فرد جلوگیری خواهد کرد:

- اجتناب از خوردن وعده های غذایی حجیم و سنگین
- مصرف مواد غذایی سرشار از فیبر (به منظور پیشگیری از بروز یبوست)
- خودداری از خوردن غذاهای تند و سرخ شده
- نوشیدن آب زیاد به منظور نرم شدن مدفوع و جلوگیری از بروز یبوست

تشخیص ولولوس روده

تشخیص به موقع بیماری ولولوس به درمان موفقیت آمیز آن کمک خواهد کرد. پزشک به منظور تشخیص این بیماری سوالات مختلفی در رابطه با تاریخچه پزشکی به عمل خواهد آورد و همچنین ممکن است پزشک، انجام آزمایش های مختلفی را برای بیمار تجویز کند که این آزمایشات عبارتند از:

- آزمایش خون
- آزمایش مدفوع به منظور بررسی وجود خون در آن
- عکسبرداری به منظور معاینه ناحیه تحتانی و فوقانی شکم